

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksestä laiksi pellonraivauksen määräaikaisesta rajoittamisesta

Eduskunta on 10 päivänä syyskuuta 1991 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 46.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina erikoistutkija Esko Juvonen maa- ja metsätalousministeriöstä, ylijohtaja Eero Nordberg ja apulaisjohtaja Juhani Tuisku maatilahallituksesta, johtaja Jorma Kallio Valtion viljavarastolta, osastonjohtaja Markku Suojanen Maataloustuottajain Keskusliitosta, agronomi Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista, piiripäällikkö Kimmo Korpi Lapin maaseutupiiristä, piiripäällikkö Esko Koskenkorva Keski-Pohjanmaan maaseutupiiristä, apulaispiiripäällikkö Kalervo Törmänen Oulun maaseutupiiristä ja piiri-insinööri Arvo Kokkonen Yli-vieskan maanmittauspiiristä.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on rajoittaa uuden pellon raivausta saattamalla se luvanvaraiseksi. Metsän, turvetuotantoalueen tai muun viljelemättömän alueen muuttaminen pelloksi, niityksi tai laitumeksi olisi ilman viranomaisen lupaa kielletty. Ilman lupaa saisi kuitenkin raivata 10 aaria vuodessa.

Lupa voitaisiin myöntää muun muassa silloin, kun maatilasta luovutetaan raivausala vastaava viljelyksessä oleva peltoala muuhun kuin maataloudelliseen tarkoitukseen. Esityksen lupaperusteet pohjautuvat voimassa olevaan pellonraivausmaksusta annettuun lakiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1992 alusta lukien ja sen on tarkoitus olla voimassa vuoden 1995 loppuun.

Valiokunta toteaa, että maataloustuotteiden viennistä valtiolle ja maataloudelle aiheutuvien kustannusten kasvun ehkäisemiseksi ja muiden tuotannon rajoittamistoimenpiteiden vaikutusten tehostamiseksi on vuonna 1987 säädetty laki pellonraivausmaksusta (602/87). Lakia on sovellettu 1 päivänä heinäkuuta 1987 ja sen jälkeen aloitettuihin pellonraivauksiin. Lain voimassaoloaikaa on sittemmin jatkettu neljä kertaa siten,

että laki on voimassa vuoden 1991 loppuun saakka. Samalla lakia on osittain muutettu. Pellonraivausmaksusta annettu laki on käytännössä lopettanut pellonraivauksen.

Valiokunnan nyt käsitellyssä olevalla lailla on tarkoitus korvata edellä mainittu pellonraivausmaksua koskeva laki. Lakiesitys on pääpiirteissään samansisältöinen kuin eduskunnassa tällä hetkellä myös vireillä oleva lepäämässä ollut ehdotus laiksi pellonraivauksen rajoittamisesta (HE 112/1990 vp). Uudessa lakiehdotuksessa, joka käsittää määräaikaisen lain, on kuitenkin eräitä määräyksiä tiukennettu lepäämässä olleeseen lakiehdotukseen nähden. Siten muun muassa uuden esityksen 1 §:n 3 momentissa asetettu määräaika on aikaisemmin esitettyä lyhyempi.

Valiokunta toteaa, että nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen (HE 46) mukaisen lakiehdotuksen tavoitteena on toisaalta vaikuttaa maataloustuotannon ylijäämää supistavasti, oikeastaan ylijäämän kasvua estävästi, ja toisaalta tehostaa muiden ylituotannon rajoittamistoimenpiteiden vaikutuksia.

Lakiehdotuksen 1 §:ssä säädetään pellonraivauskiellosta. Valiokunta ehdottaa lainkohdan 2 momenttia eräiltä osin tarkennettavaksi ja 3 momenttiin sisällytettäväksi myös luopumiseläkelain (16/74) 6 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiset maataloustuotannon luopumissitoumukset.

Valiokuntaan hankitun selvityksen mukaan hallitus tulee erikseen esittämään maataloustuotannon tasapainottamislakiin säännöksiä, jotka koskevat sopimuksia pysyvästä luopumisesta peltokasvien viljelystä. Lakiehdotusta ei ole kuitenkaan vielä annettu eduskunnalle ja sopimusten tarkempi sisältö on vielä epäselvä. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 1 §:n 4 momentti kirjoitetaan väljemmäksi.

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentissa on lueteltu edellytykset pellonraivauslupan myöntämiselle. Valiokunta on pitänyt tarpeellisena täsmentää momentin 1 kohdassa asetettua edellytystä.

Saman momentin 3 kohdassa säädetään lupa-edellytykset eräiden pientilojen rehuomavaraisuuden turvaamisesta. Lainkohdassa ei kuitenkaan tarkemmin määritellä pientilan käsitettä. Siten määrittely jää käytännön varaan.

Valiokunta on katsonut, ettei lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittujen kuntien luetteloa ole syytä laajentaa. Valiokunta edellyttää kuitenkin, että Kuusamon, Pudasjärven, Puolangan, Suomiussalmen ja Taivalkosken kuntien erityisolosuhteet tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon 3 §:n 3 momenttia sovellettaessa.

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaan valiokunta on tehnyt eräitä täsmennyksiä.

Valiokunta toteaa lisäksi, että lakiehdotuksen 11 §:n mukaan tarkemmat määräykset siitä, milloin on kysymys lakiehdotuksessa tarkoitettusta pellonraivauksesta ja lupa-asioissa noudatetta-

vasta menettelystä, antaa maatilahallitus. Valiokunta pitää tärkeänä, että määräykset ovat riittävän selkeitä ja yksityiskohtaisia, jotta ongelmat lain soveltamisessa estyvät.

Hallituksen esityksen mukaan lakiehdotuksen säännökset merkitsevät puuttumista hallitusmuodon 6 §:ssä omaisuudelle annettuun suojaan. Tästä syystä ehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyssä järjestyksessä. Hallituksen esityksessä lausuttuun viitaten valiokunta katsoo, että lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

pellonraivauksen määräaikaisesta rajoittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Pellonraivauskielto

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Muuta aluetta kuin metsä- ja turvetuotantoaluetta pidetään viljelemättömänä, jos sitä ei raivausta edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana ole *viljelty tai käytetty viljeltynä laitumena*.

Metsittämätön peltoalue, josta on tehty valtion kanssa pellon käyttöä rajoittava sopimus määräajaksi tai josta on tehty luopumiseläkelain (16/74) 6 §:n 2 momentin 3 kohdan mukainen maataloustuotannon luopumissitoumus, katsotaan käytetyksi maataloustuotantoon sopimuksen voimassaoloaikana. Tällaisen sopimuksen tai sitoumuksen kohteena olevaa peltoaluetta, jota ei ole otettu uudelleen maataloustuotantoon viiden vuoden kuluessa sopimuksen tai sitoumuksen päättymisestä, katsotaan viljelemättömäksi.

Jos peltoalueesta on tämän lain voimaantulon jälkeen tehty valtion kanssa sopimus, jossa pysyvästi sitoudutaan luopumaan viljelystä, peltoalue

katsotaan 2 ja 3 momentissa säädetystä poiketen viljelemättömäksi sopimuksen tekemisestä lukien *sikäli kuin sopimuksen ehdoista ei muuta johdu*.

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 §

Lupa pellonraivaukseen

Lupa pellonraivaukseen voidaan myöntää:

1) jos maatilasta luovutetaan ilman valtion tukea raivausalaa vastaava *edellisenä kasvukautena viljelyksessä ollut peltoala* muuhun kuin maataloudelliseen tarkoitukseen;

2) jos maatilan omistaja antaa sitoumuksen siitä, että hän kolmen vuoden kuluessa sitoumuksen antamisesta metsittää ilman valtion varoista myönnettävää tukea tai palkkiota suu-ruudeltaan raivausalaa vastaavan *edellisenä kasvukautena viljelyksessä olleen pellon*;

3) jos pellonraivaukseen on tarkoitus ryhtyä pientilan rehuomavaraisuuden saattamiseksi enintään 75 prosentiksi karjan rehuntarpeesta Enontekiön, Inarin, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Posion, Sallan, Savukosken, Sodankylän tai Utsjoen kunnassa taikka muualla maassa, kun rehuomavaraisuus on alentunut peltoa koskevan vuokrasopimuksen päätyttyä *hakijamaatilan, vuokranantajamaatilan* tai

vuokratun alueen sisältävän *vuokranantajamaatilan osan* omistajanvaihdon takia eikä paikakunnalla ole vuokrattavissa peltoa;
(4 ja 5 kohta kuten hallituksen esityksessä)
(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

4—12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Edelleen maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilähti, Kalli, Kohijoki, Lahikainen, Ollila, Polvinen,

Pulliainen, Riihijärvi, Rinne, Saapunki, Saario ja Urpilainen sekä varajäsenet Koistinen ja Laakkonen.

